Dosarul nr. 21r-1693/23 Prima instanță: Judecătoria Orhei sediul *****
Nr. 1-22139405-02-21r-26062023 Judecător Ivan Parii

D E C I Z I E

28 decembrie 2023 municipiul Chișinău
Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău
Având în componența:
Președintele ședinței de judecată, judecătorul Spoială Alexandru
Judecătorii Băbălău Denis și Gîrbu Silvia

a judecat, în procedură scrisă, în lipsa părților, în ordine de recurs, recursul condamnatului Eremia Vasile, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul ***** nr. 21ji-407/2022 din 25 mai 2023 cu privire la cererea condamnatului Eremia Vasile privind aplicarea prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

Pricina s-a aflat pe rolul:

- primei instanțe de la 23.09.2022 până la 25.05.2023;
- instanța de recurs de la 26.06.2023 până la 28.12.2023;

Audiind participanții la proces, verificând probele prezentate prin prisma argumentelor recursului, instanța de recurs, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

C O N S T A T Ă:

1. La data de 24 septembrie 2023, în adresa Judecătoriei Orhei sediul *****, a parvenit spre examinare cererea lui Eremia Vasile, privind aplicarea în privința sa a prevederilor Legii nr. 243, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

În cererea adresată, condamnatul Eremia Vasile solicită examinarea posibilității aplicării prevederilor actului menționat indicând că nu este de acord cu răspunsul Penitenciarului nr. 17 ***** unde s- a refuzat înaintarea unui demers în instanța de judecată privind aplicarea actului de amnistie în privința condamnatului Eremia Vasile.

2. *Prin încheierea Judecătoriei Orhei sediul ***** nr. 21ji-407/2022 din 25 mai 2023,* a fost respinsă cererea condamnatului Eremia Vasile privind aplicarea Legii nr. 243 din 24.12.2021, în vigoare 31.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, ca fiind neîntemeiată.

3. *Invocând ilegalitatea încheierii judecătorului de instrucție, condamnatului Eremia Vasile a declarat recurs* prin care a solicitat admiterea cererii de recurs, casarea încheierii cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie dispusă rejudecarea cauzei în aceeași instanță într-un alt complet de judecată.

În motivarea cererii de recurs, apărarea a invocat faptul că prin răspunsul Penitenciarului nr. 17 ***** prin care s- a refuzat înaintarea unui demers în instanța de judecată privind aplicarea actului de amnistie în privința condamnatului Eremia Vasile, drept temei de refuz, s-a indicat faptul că factorii protectivi sunt echivalenți cu factorii criminogeni.

Concluzionează faptul că condamnatul Eremia Vasile întrunește cerințele Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței

Republicii Moldova, deoarece a demonstrat că a păşit pe calea corijării şi reintegrarea sa în societate este posibilă. Potrivit prevederilor art. 1 alin. 6) din Lege, persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială.

4. Procedura comunicării legale executată*.*

Potrivit prevederilor art. 447 alin (1) și (2) Cod de Procedură Penală, recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces. Instanța de recurs fixează data examinării și dispune să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței.

Reprezentantul Penitenciarului nr. 17 *****, procurorul, avocatul și condamnatul au fost înștiințați legal despre data examinării recursului și despre faptul că sunt în drept să depună prin intermediul Secției monitorizare și relații publice a Curții de Apel Chișinău, referințe.

Părțile nu s-au folosit de dreptul acordat de a depune referință potrivit prevederilor art.447 alin.(2) Cod de procedură penală.

Astfel, ținând cont de faptul că participanții la proces au fost înștiințați despre data examinării recursului și depunerii referinței fiind astfel întreprinse toate măsurile necesare în vederea respectării prevederilor art. 391 Cod de Procedură Penală RM privind citarea participanților la proces, instanța conform art. 447 alin. (1) CPP a dispus examinarea cauzei fără prezența părților la proces.

5. *Colegiul Penal al Curții de Apel Chișinău**,** examinând încheierea atacată prin prisma motivelor de recurs invocate, audiind părțile, cercetând materialele cauzei, consideră necesar de a respinge recursul declarat de condamnatul Eremia Vasile împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul ***** nr. 21ji-407/2022 din 25 mai 2023, ca fiind nefondat, din următoarele considerente.*

6. În prim plan, Colegiul Penal ține să menționeze faptul că prin Legea nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) au survenit modificări la art. 447-449 Cod de procedură penală.

Iar potrivit art. V alin. (1) și (2) al Legii nr. 245 din 31.07.2023 pentru modificarea unor acte normative (modificarea Codului de procedură penală și a Codului contravențional) publicată în Monitorul Oficial al R. Moldova, 325-327/579 la 22.08.2023, alin. (1) stipulează că *„Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”,* iar alin.(2) prevede că *„La data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenţionale pentru care au fost stabilite data şedinţei de judecată se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.”*

Respectiv, cauza penală nr. 21r-1693/23 (1-22139405-02-21r-26062023) în privința condamnatului Eremia Vasile a fost înregistrat în cadrul Curții de Apel Chișinău la data de 26.06.2023, fiind fixată ședința de judecată până la intrarea în vigoare a Legii nr. 245 din 31.07.2023 – 22.08.2023.

Astfel cu referire la norma de procedura aplicabilă speței, Colegiul penal reține că, potrivit art.3 Codul de procedură penală, în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească. Legea procesuală penală poate avea efect ultraactiv, adică dispozițiile ei, în perioada de tranziție la o nouă lege procesuală penală, *pot rămâne aplicabile acțiunilor procesuale reglementate de legea nouă. Caracterul ultraactiv se stipulează în legea nouă*.

Potrivit dispozițiilor finale și tranzitorii a Legii nr.245 din 31.07.2023, art. V alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentei legi, recursurile declarate în cauzele penale şi contravenţionale

pentru care au fost stabilite data ședinței de judecată *se examinează conform procedurii de până la intrarea în vigoare a prezentei legi.*

7. Potrivit art. 437 Cod de procedură penală (1) Pot fi atacate cu recurs: 4) alte hotărâri penale pentru care legea prevede această cale de atac.

Conform art. 448 Cod de procedură penală, (1) Judecând recursul, instanța verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanța de recurs. (2) Instanța de recurs este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în recurs.

Potrivit art. 449 alin. (1), pct. (1), lit. a) Cod de procedură penală, (1) Judecând recursul, instanța adoptă una din următoarele decizii: *1) respinge recursul, menținând hotărârea atacată, dacă: a) recursul este nefondat.*

Conform art. 469 Cod procedură penală, *la executarea pedepsei, instanța de judecată soluționează chestiunile cu privire la schimbările în executarea unor hotărâri, şi anume:* 1) liberarea condiționată de pedeapsă înainte de termen (art.91 din Codul penal); 2) înlocuirea părții neexecutate din pedeapsă cu o pedeapsă mai blândă (art.92 din Codul penal); 3) liberarea de la executarea pedepsei penale a persoanelor grav bolnave (art.95 din Codul penal); 4) amânarea executării pedepsei pentru femeile gravide şi persoanele care au copii în vârstă de până la 8 ani (art.96 din Codul penal), anularea amânării executării pedepsei de către acestea, liberarea lor de pedeapsă, înlocuirea pedepsei sau trimiterea pentru executare a pedepsei neexecutate; 5) reabilitarea judecătorească (art.112 din Codul penal); 6) schimbarea categoriei penitenciarului (art.72 din Codul penal); 7) înlocuirea amenzii cu muncă neremunerată în folosul comunității sau închisoare (art.64 din Codul penal); 8) înlocuirea muncii neremunerate în folosul comunității cu închisoare (art.67 din Codul penal); 9) anularea condamnării cu suspendarea condiționată a executării pedepsei sau, după caz, a liberării condiționate de pedeapsă înainte de termen, cu trimiterea condamnatului pentru executarea pedepsei neexecutate (art.90 şi 91 Cod penal); 10) căutarea persoanelor condamnate care se ascund de organele care pun în executare pedeapsa; 11) executarea sentinței în cazul existenței altor hotărâri neexecutate, dacă aceasta nu a fost soluționată la adoptarea ultimei hotărâri; 12) computarea arestării preventive sau a arestării la domiciliu, dacă aceasta nu a fost soluționată la adoptarea hotărârii de condamnare; 13) prelungirea, schimbarea sau încetarea aplicării măsurii de constrângere cu caracter medical alienaților (art.101 din Codul penal); 131) internarea forțată într-o instituție ftiziopneumologică (art.961 din Codul penal); 14) liberarea de pedeapsă sau ușurarea pedepsei în temeiul adoptării unei legi care are efect retroactiv ori ameliorarea, în alt mod, a situației (art.10 şi 10^1 din Codul penal), precum şi excluderii din hotărârea de condamnare a unor capete de acuzare dacă persoana condamnată a fost extrădată; ***15) liberarea de pedeapsă în temeiul actului amnistiei sau stingerea executării pedepsei (art.295 din Codul de executare);*** 16) liberarea de executare a pedepsei în legătură cu expirarea termenelor de prescripție ale executării sentinței de condamnare (art.97 din Codul penal); 17) explicarea suspiciunilor sau neclarităților care apar la punerea în executare a pedepselor; 171) constatarea condițiilor de detenție a condamnaților; 18) alte chestiuni prevăzute de lege care apar în procesul executării pedepselor de către condamnați.

8. Colegiul Penal reține că prin sentința Judecătoriei Călărași din 07 martie 2014, Eremia Vasile Ilie a fost declarat vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art.145 alin.(2) lit.j) şi art.264^1 alin.(2) Cod penal, fiindu-i stabilită pentru art.145 alin.(2) lit. j) Cod penal, o pedeapsă sub formă de detențiune pe viață, cu ispășirea pedepsei în penitenciar de tip închis, iar pentru art.264^1 alin.(1) Cod penal, o pedeapsă sub formă de amendă în mărime 400 unități convenționale (echivalentul a 8 000 lei), cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de

transport pe un termen de 3 (trei) ani.

În baza art.84 Cod penal, pedeapsa definitivă lui Eremia Vasile Ilie i s-a stabilit detenţiune pe viaţă, cu ispăşirea pedepsei în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 (trei) ani.

Prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 14.05.2014 s-a respins ca fiind nefondată cererea de apel declarată de către apărătorul Maria Tetelea în interesele inculpatului Eremia Vasile Ilie, împotriva sentinței Judecătoriei Călărași din 07.03.2014, cu menținerea acesteia fără modificări.

În prezent condamnatul Eremia Vasile Ilie, este deținut în Penitenciarul nr.17 *****

9. La caz, Colegiul reține că potrivit materialelor cauzei, condamnatul Eremia Vasile**,** s-a adresat Comisiei speciale a Penitenciarului nr. 17 *****, pentru posibilitatea înaintării demersului în instanță, privind aplicarea față de condamnatul Eremia Vasile a prevederilor Legii privind amnistia din 24.12.2021, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, însă i-a fost refuzat în satisfacția cererii din motiv că deși condamnatul se caracterizează pozitiv, prezintă risc de recidivă mediu, însă factorii criminogeni sunt echivalenți cu cei protectivi, și prin urmare, condamnatul nu se încadrează în dispozițiile art.7 alin.1 lit.d) al Legii numite, totodată pe parcursul ispășirii pedepsei penale, acesta a fost sancționat disciplinar de 14 ori și nu a fost stimulat nici o dată.

Potrivit art. 107 Cod penal (1) *Amnistia este actul ce are ca efect înlăturarea răspunderii penale sau a pedepsei fie reducerea pedepsei aplicate sau comutarea ei. (2) Amnistia nu are efecte asupra măsurilor de siguranţă şi asupra drepturilor persoanei vătămate. (3) Amnistia nu se aplică în cazul săvârşirii de infracţiuni prevăzute la art. 166[1] alin. (2)–(4), precum şi persoanelor care au săvârşit asupra minorilor infracţiuni prevăzute la art. 171–175[1], 201, 206, 208, 208[1] şi 208[2].*

Potrivit art. 272 alin.(1) Codul de executare, *în cazul amnistiei, în temeiul art.107 din Codul penal, care liberează condamnatul de executarea în continuare a pedepsei, fie reduce pedeapsa sau o comută, instituţiile şi organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă examinează aplicabilitatea actului de clemenţă fiecărui condamnat şi, după caz, cu acordul condamnatului, înaintează un demers instanţei de judecată competente conform art.470 Cod de procedură penală. La demers se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt şi de drept invocate. Demersul se judecă în condiţiile Codului de procedură penală. La demers se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt şi de drept invocate. Demersul se judecă în condiţiile Codului de procedură penală. La demers se anexează dosarul personal al condamnatului, dovezile motivelor de fapt şi de drept invocate. Demersul se judecă în condiţiile Codului de procedură penală. Condamnatul este în drept să înainteze personal un demers instanţei de judecată pentru examinarea posibilităţii aplicării actului de amnistie. În acest caz, instituţiile sau organele care asigură executarea categoriei respective de pedeapsă remit instanţei de judecată dosarul personal al condamnatului.*

În sensul prevederilor legale enunțate, *amnistia* reprezintă o cauză care stinge raportul penal de conflict sub aspectul pedepsei, ce constă în actul de clemență al legiuitorului care, din rațiuni de politică penală sau socială, renunță la dreptul de a aplica sancțiuni de drept penal persoanelor care au comis anumite infracțiuni.

Justificarea aplicării unui act de clemență, cum este amnistia, prin care persoanele, ce au comis infracțiuni, sunt liberate de răspundere şi pedeapsă penală, necesită evaluarea unui şir de factori cum ar fi: impactul pe care îl va produce asupra societății, componențele de infracțiune şi categoriile de persoane în privința cărora urmează să se extindă actul dat, structura populației

penitenciare, efectul pe care îl va produce asupra numărului populației penitenciare, frecvența aplicării unor asemenea acte şi raționalitatea aplicării actului respectiv la momentul dat.

La data de 24 decembrie 2021 a fost adoptată şi la 31 decembrie 2021, a intrat în vigoare Legea nr.243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova

Potrivit art. (1) alin. alin. (1-2), (6) din Legea 243/2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, (1) prezenta lege se aplică condiționat şi exclusiv persoanelor bănuite, învinuite şi inculpate, precum şi persoanelor condamnate, care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă şi sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8. (2) Aplicarea amnistiei față de persoanele condamnate se decide de comisiile speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate (în continuare – comisii speciale), instituite, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa, din reprezentanți ai Administrației Naționale a Penitenciarelor şi ai Inspectoratului National de Probațiune. Comisiile speciale se instituie prin ordinul ministrului justiției şi activează în baza unui regulament-cadru aprobat prin ordinul ministrului justiției. (6) Persoana condamnată poate înainta personal sau prin intermediul unui avocat un demers către instanța de judecată privind examinarea posibilității aplicării amnistiei doar dacă a fost refuzată de comisia specială.

Conform secțiunii I, pct. 5 a Statutului executării pedepsei de către condamnați, noțiunea de **„**condamnat**”** reprezintă **„**persoana în privința căreia a rămas definitivă hotărârea instanței de judecată, prin care aceasta a fost condamnată la o pedeapsă penală privativă de libertate”.

Art. 7 alin.(1) al Legii nr. 243 din 24.12.2021 privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova stipulează că persoanei condamnate la pedeapsa cu închisoare, la data intrării în vigoare a prezentei legi, căreia nu i se pot aplica prevederile art. 4-6 i se reduce termenul de pedeapsă.

10. Rezumând normele de drept în raport cu circumstanțele cauzei, Colegiul penal reține că, aplicabile în acest caz sunt prevederile Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova care sunt caracterizate pozitiv pe parcursul executării pedepsei, al perioadei de probațiune sau al termenului de probă şi sunt evaluate psihologic ca prezentând risc de recidivă mediu sau redus, dacă persoanele respective cad sub incidența prevederilor art.2–5, 7, 8, or s-a constatat cu certitudine faptul că în privința condamnatului, factorii criminogeni sunt echivalenți cu cei protectivi, şi prin urmare, condamnatul nu se încadrează în dispozițiile art.7 alin.1 lit.d) al Legii numite.

Colegiul penal conchide că conform extrasului din procesul-verbal nr. 8 al Comisiei Speciale a Penitenciarului nr.17 ***** din data de 18.07.2022, Comisia a decis de a refuza în expedierea materialelor în instanța de judecată pentru examinarea posibilității aplicării în privința lui Eremia Vasile a Legii nr. 243, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova. Comisia a stabilit că deşi condamnatul se caracterizează pozitiv, prezintă risc de recidivă mediu, factorii criminogeni echivalează cu cei protectivi și prin urmare, condamnatul nu se încadrează în dispozițiile art.7 alin.1 lit.d) al Legii numite. S-a mai constatat că pe parcursul ispășirii pedepsei penale, condamnatul nu a realizat programul individual de executare a pedepsei, totodată a fost sancționat disciplinar de 14 ori, iar stimulat nu a fost. 7 membri ai comisiei au votat împotriva înaintării demersului privind aplicarea actului de amnistie față de condamnat.

În acest sens, instanța notează că conform Legii nr. 243 din 24.12.2021, în vigoare din 31.12.2021 privind amnistia, art.7 alin. (1) prevede expres condiții fără respectarea cărora nu poate fi pusă spre examinare cererea şi anume: prezentarea dovezilor despre caracteristica pozitivă pe parcursul executării pedepsei, raportul evaluării psihologice că condamnatul care urmează a fi amnistiat prezintă un risc de recidivă mediu sau redus, or întrunirea acestor condiții urmează a fi stabilită prioritar de către comisia specială, instituită, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa.

Colegiul penal relevă că, amnistia reprezintă, în sine o cauză reală de excludere a răspunderii penale, având ca efecte cu privire la toți participanții la săvârșirea infracțiunii, însă, deoarece aceasta este incidentă *in rem*, și nu *in personam*, consecințele pot surveni numai dacă sunt îndeplinite anumite condiții personale, iar, prin intermediul prevederilor art. 1 alin. (1) din Legea nr. 243 din 24.12.2021, legiuitorul indică expres condițiile fără respectarea cărora nu poate fi pusă spre examinare cererea şi anume: prezentarea dovezilor despre caracteristica pozitivă pe parcursul executării pedepsei, raportul evaluării psihologice că condamnatul care urmează a fi amnistiat prezintă un risc de recidivă mediu sau redus, or întrunirea acestor condiții urmează a fi stabilită prioritar de către comisia specială, instituită, în acest sens, în cadrul fiecărei instituții care pune în executare pedeapsa.

Cu referire la *primul aspect* prevăzut de legiuitor, instanța de recurs remarcă, că constatarea comportamentului pozitiv pe parcursul executării pedepsei penale se desprind ca urmare a resocializării penitenciare a condamnatului, reprezentând, per ansamblu un proces complex, care constă în activităţile socio-educative desfășurate de personalul penitenciar prin intermediul unui complex de măsuri cu caracter educativ, juridic, social, organizatoric, psihopedagogic etc., activități ce sunt aplicate în scopul modificării sistemului lui de valori antisociale având ca scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum şi prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât de către condamnați, cât şi de către alte persoane, numărul de stimulări pe perioada detenției, numărul sancțiunilor disciplinare, numărul de participări în activitățile educative în cadrul penitenciarului, caracteristica din partea membrilor de familie, cunoscuți, rude și prieteni, numărul condamnărilor, situația familială, predispoziția deținutului de a repara prejudiciul moral și material.

Cât privește cel de-al *doilea aspect* prevăzut de legiuitor privind evaluarea psihologică a condamnatului în scopul stabilirii riscului de recidivă, urmează a fi supuse aprecierii prevederile Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, care la pct. 53, 55, 57 stabilesc că, psihologul din cadrul instituției penitenciare, urmare parvenirii listei persoanelor care se încadrează în prevederile art. 4, 5, 7 sau 8 din Legea nr. 243/2021, în cel mult 10 zile lucrătoare pentru fiecare 10 condamnați, va realiza evaluarea psihologică a acestor persoane în conformitate cu metodologia și fișa de evaluare a riscului de recidivă prevăzute la anexa nr. 6. Rezultatele evaluării riscului de recidivă se prezintă condamnatului pentru informare, fapt consemnat în fișa de evaluare a riscului de recidivă. Fișa de evaluare a riscului de recidivă se prezintă și se argumentează de către psiholog sau consilierul de probațiune în cadrul ședinței comisiei speciale pentru fiecare condamnat în parte.

Conform anexei nr. 6 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă că, prin „risc ridicat de recidivă” se înțelege predominarea factorilor criminogeni ce condiționează o recădere infracțională; „risc mediu de recidivă” – prezența redusă a factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni, dar prematură pentru diminuarea comportamentelor negative viitoare; „risc redus

de recidivă” – prezența redusă sau lipsa factorilor criminogeni ce condiționează săvârșirea unei noi infracțiuni și duc la încetarea comportamentelor negative viitoare”.

Potrivit anexei nr. 7 al Regulamentului-Cadru de activitate a comisiilor speciale privind aplicarea amnistiei în privința persoanelor condamnate, rezultă trei categorii a nivelului de recidivă și anume, „scăzut”, „mediu”, „sporit”.

Concomitent, reieșind din normele de drept menționate mai sus, se deduce că, posibilitatea aplicării actului cu privire la amnistie, poate avea loc în cazul în care comisiile speciale/instanța va ajunge la concluzia că condamnatul este caracterizat pozitiv și prezintă risc de recidivă mediu sau redus. O atare concluzie urmează a fi trasă în baza studierii depline şi obiective a datelor referitoare la persoana condamnatului, la comportamentul lui pe tot parcursul perioadei de executare a pedepsei cu închisoare, inclusiv dacă s-a aflat şi în alte penitenciare, la respectarea regimului de executare, participarea la muncile remunerate sau neremunerate de îngrijire sau amenajare a penitenciarului şi a teritoriului, de îmbunătățire a condițiilor de trai şi medico-sanitare de detenție, la relațiile cu alți condamnați, cu familia, la participarea la măsurile cultural educative.

Mai mult, din materialele dosarului urmează că, potrivit fișei de evaluare a riscului de recidivă din 12.07.2022, în privința lui Eremia Vasile Ilie, se menționează următorii factori criminogeni, cum ar fi: ușor influențat de factorii situaționali și de grup, lipsa empatiei, toleranță scăzută la frustrare, labilitate emoțională, în urma unor restricții sau limitări își pierde capacitatea de autocontrol și analiză, a manifestat ostilitate față de colaboratorii și sistemul penitenciar fapt dovedit prin sancțiunile anterioare aplicate.

Aici, instanța de recurs învederează că, evaluarea psihologică a condamnatului trebuie să aibă o desfășurare logică, pornind de la identificarea antecedentelor persoanei, vizând atât informații privitoare la condamnările anterioare, cât și la istoria comportamentală a celui evaluat. Urmează identificarea comportamentului infracțional și circumstanțele în care acesta s-a produs: starea condamnatului până la săvârșirea infracțiunii (vârsta, circumstanțele, acțiunile, gândurile etc.); evaluarea proprie a infracțiunii săvârșite de către condamnat (recunoaște sau nu vina); analiza alternativelor comportamentului infracțional și de ce nu au fost folosite; studierea sferei etico-morale (i-a fost greu să ia decizia, cât de ușor a luat-o, dileme morale), precum și consecințele comportamentului acestuia. În evaluarea personalității condamnatului, este necesar a stabili dacă factorii de risc persistă în continuare.

În circumstanțele menționate, se atestă că specialistul psiholog Natalia Andriuța din cadrul instituției penitenciare, întemeiat a concluzionat că la condamnatul Eremia Vasile Ilie persistă factorii criminogeni ce condiționează săvârșirea unor noii infracțiuni, și prematură pentru diminuarea comportamentelor negative viitoare.

Astfel instanță de recurs nu identifică temeiuri de a pune la îndoială aprecierii date de ofițerul responsabil din cadrul instituției penitenciare, la capitolul evaluării psihologice a deținutului, or executarea pedepsei privative de libertate este realizată anume sub supravegherea organului competent, care este instituția penitenciară prin intermediul personalului acestuia.

Or *din fișa de evaluare a riscurilor de recidivă a condamnatului, se constată o analiză a personalității condamnatului cu indicarea circumstanțelor de fapt ce au stat la baza concluziei adoptate, de către psiholog fiind expuse criteriile aprecierii, atitudinii condamnatului, în prezența unui proces dinamic de colectare, analiză şi interpretare a datelor. Or, din capitolul II al regulamentului- cadru prevede că* principiul după care se poate conduce o analiză comprehensivă a comportamentului este cel potrivit căruia comportamentul trecut este un bun predictor al celui viitor. Tot aici Colegiul conchide că din fișa de evaluare a riscului de recidivă,

este statuat clar care este numărul total al factorilor criminogeni și protectivi, iar din fișa prezentată instanței rezultă o analiză detaliată și o analiză a circumstanțele de fapt ce au dus la adoptarea concluziei de către comisie a evaluatorului, potrivit blanchetei obligatorii - Anexa nr. 1 la Metodologia privind evaluarea riscului de recidivă, care a fost anexată de către administrația penitenciarului.

11. Totodată potrivit Raportului de evaluare despre realizarea Programului individual de executare a pedepsei și despre comportamentul condamnatului Eremia Vasile Ilie rezultă că, condamnatul în perioada deținerii în penitenciar a încălcat regimul de detenție fiind secționat disciplinar de 14 ori pentru nerespectarea regimului de detenție și nu a fost stimulat niciodată, are un comportament pozitiv față de personalul penitenciarului, nu înjură, nu amenință, față de jocurile de hazard, consum de alcool sau alte substanțe narcotice nu prezintă interes, nu se auto agresează, iar pe perioada ispășirii pedepsei penale nu a săvârșit alte infracțiuni sau careva tentative de evadare.

Totodată, se indică că, condamnatul nu a realizat integral activitățile planificate, și anume programul ”Antrenarea în cîmpul muncii renumerație și neremunerate”; ”Educație pentru sănătate în mediul penitenciar”; „ Cetățenie activă” ; ”Reducerea violenței în mediul penitenciar,” fiind aprobat de către membrii comisiei că nu a realizat programul individual de executare a pedepsei.

Mai mult potrivit evaluării psihologice s-a evidențiat la condamnatul Eremia Vasile instabilitate emoțională, comportament potrivit situației, nu delimitează binele de rău.

Instanța de recurs reține că, potrivit trimiterii – extras eliberat lui Eremia Vasile se atestă că, condamnatul se află la evidența Secției Medicale al Penitenciarului nr. 17 – *****, pe perioada menținerii în penitenciar, nefiind supus unui tratament forțat împotriva alcoolismului și narcomaniei, având o stare a sănătății satisfăcătoare, nu deține de grad de dizabilitate (f.d.25). Iar, conform certificatului cu privire la existența prejudiciului cauzat prin infracțiune și achitările efectuate pentru recuperarea acestuia, condamnatul Eremia Vasile dispune de prejudiciu moral în sumă de 100000 lei și a cheltuielilor de judecată în sumă de 840 lei. (f.d.25 verso).

Reieșind din cele invocate supra, instanța de recurs reține că, decizia Comisiei speciale a Penitenciarului nr. 17 ***** din 18.07.2022 este una întemeiată, de vreme ce în privința condamnatului s-a stabilit factorii criminogeni ce echivalează cu cei protectivi, ceea ce contravine prevederilor art. 7 alin. (1) lit.d) al Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova nr. 243 din 24 decembrie 2021, și denotă că, condamnatul nu întrunește condițiile pentru a-i fi aplicate prevederile legii în cauză.

Prin urmare, Colegiul penal constată că comisia specială a penitenciarului, corect a respins cererea condamnatului privind înaintarea unui demers în instanța de judecată, pentru aplicarea Legii 243/2021 privind amnistia, din motiv că factorii criminogeni sunt echivalenți cu cei protectivi, fiind indicate circumstanțe care au stat la baza concluziei date, astfel că se atestă refuzul motivat și obiectiv al comisiei speciale.

În acest context, Colegiul penal reiterează că instanța de fond corect a stabilit că cererea condamnatului Eremia Vasile privind aplicarea prevederile Legii privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova este neîntemeiată.

12. Astfel, instanța de fond justificat a reținut că, condamnatul nu întrunește cerințele art. 7 alin. (1) lit.d) din Legea privind amnistia, pentru aplicarea actului de amnistie, or comisia specială a Penitenciarului nr. 17 *****, a refuzat înaintarea demersului privind aplicarea prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova în privința condamnatului reieșind din

comportamentul condamnatului care pe parcursul întregului termen de executare a pedepsei, Eremia Vasile a fost sancționat disciplinar de 14 ori și a nu fost stimulat niciodată. Este de menționat și faptul că condamnatul nu a realizat programul individual de executare a pedepsei, refuzând de a fi implicat în programul de antrenare în cîmpul muncii, inclusiv instruire generală și profesională. Condamnatul a realizat doar un program din cele 5 planificate. După cum rezultă din fișa de evaluare a riscului de recidivă, au fost identificați următorii factori criminogeni: a manifestat ostilitate față de colaboratorii Penitenciarului; ușor influențat de factori situaționali și de grup; lipsa empatiei; toleranță redusă la frustrare, labilitate emoțională; în urma unor restricții sau limitări își pierde capacitatea de autocontrol și analiză, or în cazurile neîncadrării în dispozițiile art.7 alin.1 lit.d) al Legii nr. 243 din 24.12.2021, actul de amnistie nu este aplicabil.

Colegiul penal conchide că, refuzul emis de Comisia specială a Penitenciarului nr. 17 ***** din 18.07.2022 este unul temeinic și conform atât situației condamnatului, cât și legislației în vigoare, or în condițiile în care persoana condamnată este caracterizat pozitiv pe parcursul executării pedepsei, factorii criminogeni echivalează cu cei protectivi, în privința acestuia nu pot fi aplicate prevederile Legii privind amnistia, așa cum acesta nu întrunește cumulativ cele două condiții obligatorii.

Subsecvent, instanța de recurs evidențiază că, în corespundere cu Ansamblul de reguli minime ale Națiunilor Unite pentru tratamentul deținuților (Regulile Nelson Mandela), adoptată prin Rezoluția Adunării Generale în 17 decembrie 2015, prin prisma regulii 4 subpct.1 , scopurile sentinței privative de libertate sau ale măsurilor similare care privează o persoană de libertate sunt, în primul rând, de a proteja societatea de infracțiuni și de a reduce recidivismul. Scopurile date pot fi atinse doar dacă perioada de detenție este aplicată pentru a asigura, în măsura posibilă, reintegrarea unor atare persoane în societate după eliberare, astfel încât ele să ducă un mod de viață în conformitate cu legea și să se poată întreține. Așadar, de principiu, pedeapsa penală trebuie privită ca un mijloc de reeducare și corectare a deținutului și nicidecum ca o cale de a provoca suferințe psihice și fizice sau în alt mod de a restricționa drepturile și interesele legitime ale acestuia, decât în limita admisă de standardele de drepturile omului. La modul general, orice restrângere a drepturilor deținuților trebuie să fie condiționată de protejarea drepturilor și intereselor altor persoane, precum și în scopul curmării și prevenirii săvârșirii de infracțiuni, cât și pentru a menține ordinea în instituția penitenciară.

Distinct, în temeiul prevederilor Legii nr. 243 din 24.12.2021, cu privire la amnistie, în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, instituția actului de clemență urmează a fi privită ca un remediu de identificare a unui echilibru între reticența societății față de posibilitatea liberării din detenție a persoanelor care au ispășit o pedeapsă pentru comiterea unei crime excepțional de grave și dreptul indivizilor la libertate individuală, prin prisma aplicării prevederilor legale naționale și a standardelor internaționale, care garantează că statele nu vor expune persoanele la rele tratamente, mai mult, statele vor întreprinde toate măsurile ca drepturile și libertățile fundamentale ale persoanelor să fie respectate la cel mai înalt nivel. Or, organele statului trebuie să acționeze în intenția de asigurare a statului de drept și nu în intenția a submina drepturile omului din frica personală sau reticența comunității.

13. În lumina considerentelor relatate supra, Colegiul conchide că față de lucrul judecat de primă instanță, se constată o motivare amplă și temeinică a încheierii pronunțate cu privire la circumstanțele concludente în raport cu cerințele formulate, astfel fiind în corespundere cu exigențele articolului 6 din Convenția pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Potrivit jurisprudenței CEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului argumentelor primei instanțe. În cazul în care instanța de fond și-a motivat soluția luată, arătând în mod concret la împrejurările care fundamentează concluziile sale, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță.

Prin urmare, instanța de fond just a ajuns la concluzia justă că în privința condamnatului Eremia Vasile nu pot fi aplicate prevederile Legii 243 din 24.12.2021 privind amnistia, or prevederile Legii nr. 243 din 24.12.2021, privind amnistia în legătură cu aniversarea a XXX-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova, motiv pentru care Colegiul Penal respinge ca fiind nefondat recursul condamnatului Eremia Vasile, declarat împotriva încheierii Judecătoriei Orhei sediul ***** nr. 21ji-407/2022 din 25 mai 2023.

14. În conformitate cu art.469 -471 Cod procedură penală, Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău,-

D E C I D E:

Respinge ca nefondat recursul condamnatului Eremia Vasile, și menține fără modificări încheierea Judecătoriei Orhei sediul ***** nr. 21ji-407/2022 din 25 mai 2023.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecător Spoială Alexandru

judecător Băbălău Denis

judecător Silvia Gîrbu